

ZROZUMIEĆ
POLITYKĘ
UNII EUROPEJSKIEJ

Pielęgnować
różnorodność
kulturową
w Europie

Komisja
Europejska

Kultura i sektor audiowizualny

Europejski sektor kultury i przemysł kreatywny mają zasadnicze znaczenie dla gospodarki, zatrudnienia i spójności społecznej.

ZROZUMIEĆ POLITYKĘ UNII EUROPEJSKIEJ

Ta publikacja jest częścią serii wydawniczej poświęconej działaniom, jakie podejmuje Unia w różnych obszarach, powodom ich podejmowania i osiąganym wynikom.

Publikacje z tej serii można znaleźć na stronie:

http://europa.eu/pol/index_en.htm

<http://europa.eu/!uU73JY>

Jak działa UE
Europa w 12 lekcjach
„Europa 2020”: europejska strategia
na rzecz wzrostu gospodarczego
Założyciele UE

Agenda cyfrowa
Badania i innowacje
Bankowość i finanse
Bezpieczeństwo żywności
Budżet
Cła
Działania w dziedzinie klimatu
Energia
Gospodarka morską i rybołówstwo
Granice i bezpieczeństwo
Handel
Konkurencyjność
Konsumenci
Kształcenie, szkolenie, młodzież i sport
Kultura i sektor audiowizualny ✘
Migracja i azyl
Opodatkowanie
Polityka regionalna
Pomoc humanitarna i ochrona ludności
Przedsiębiorstwa
Rolnictwo
Rozszerzenie
Rynek wewnętrzny
Sprawiedliwość, prawa podstawowe i równość
Sprawy zagraniczne i polityka bezpieczeństwa
Środowisko
Transport
Unia gospodarcza i walutowa oraz euro
Współpraca międzynarodowa i rozwój
Zatrudnienie i sprawy społeczne
Zdrowie publiczne
Zwalczanie nadużyć finansowych

SPIS TREŚCI

Dlaczego potrzebujemy unijnej polityki kulturalnej i audiowizualnej	3
Kontekst	4
Czym zajmuje się UE	7
Perspektywy: co przyniesie przyszłość	11
Więcej informacji	12

Zrozumieć politykę Unii Europejskiej – Kultura i sektor audiowizualny

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej
Dział Informacji dla Obywateli
1049 Bruksela
BELGIA

Tekst zaktualizowano w listopadzie 2014 r.

Zdjęcia na okładce i na str. 2: © iStockphoto – scanrail
12 str. – 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-41551-7
doi:10.2775/13472

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2014

© Unia Europejska, 2014
Zezwala się na powielanie niniejszej publikacji.
Wykorzystywanie lub powielanie pojedynczych zdjęć
wymaga bezpośredniej zgody posiadaczy praw autorskich.

Dlaczego potrzebujemy unijnej polityki kulturalnej i audiowizualnej

Chronić kulturę, wspierać kreatywność

Kultura i kreatywność są ważnymi elementami projektu europejskiego. Kultura kształtuje naszą tożsamość, aspiracje i nasze postrzeganie innych ludzi i świata w ogóle. Wpływa także na środowisko, w którym żyjemy, i styl życia, jaki prowadzimy.

Dla europejskiego sektora kulturalnego i kreatywnego postęp techniczny stanowi zarówno szansę, jak i wyzwanie. Unia Europejska (UE) stara się pomagać wszystkim osobom związanym z tym sektorem – od lokalnych społeczności zajmujących się ochroną miejscowego dziedzictwa po producentów filmów nagradzanych na festiwalach – aby umożliwić im wykorzystanie szans oraz pokonanie trudności.

A trudności mogą być duże. Różnorodność kulturowa jest atutem UE, lecz różnice językowe i kulturowe powodują też rozdrobnienie rynków. W dobie globalnego kryzysu gospodarczego finansowanie kultury jest coraz trudniejsze. Na tradycyjne metody dystrybucji ogromny wpływ mają nowe technologie cyfrowe – na przykład książki zamiast na bibliotecznych półkach można przechowywać na twardym dysku. W tej nowej sytuacji trudno jest stworzyć trwałe modele biznesowe.

Kultura napędza nie tylko wzrost gospodarczy

Sektor kultury i przemysł kreatywny w Europie sprzyjają wzrostowi gospodarczemu, zatrudnieniu, innowacjom i spójności społecznej.

Sektory te wytwarzają około 4,5 proc. unijnego produktu krajowego brutto (PKB) i zatrudniają około 3,8 proc. europejskich pracowników (czyli 8,5 mln osób). Sektor kultury i sektor kreatywny okazały się bardziej odporne niż inne sektory w czasach spowolnienia gospodarczego. Przyczyniają się one do innowacji, rozwoju umiejętności i rewitalizacji miast, a także pozytywnie wpływają na inne sektory, takie jak turystyka i technologie informacyjno-komunikacyjne.

Działania na poziomie unijnym mają swoje plusy

Poszczególne kraje Unii Europejskiej prowadzą własną politykę kulturalną i audiowizualną. Działania na poziomie UE mogą być uzupełnieniem tej polityki i nadawać jej nowy wymiar.

Informacje zgromadzone w skali całej UE mogą być wykorzystywane do uzasadnienia decyzji podejmowanych na szczeblu krajowym lub ułatwiać rozpowszechnianie wzorcowych rozwiązań. W tym celu ustanowiono specjalne mechanizmy współpracy między krajami UE.

W latach 2014–2020 UE przeznaczy 1,46 mld euro na sektor kultury i sektor audiowizualny w ramach programu „Kreatywna Europa”, który jest następcą programów „Kultura”, „MEDIA” i „MEDIA Mundus”. Stanowi to wzrost o 9 proc. w porównaniu z poprzednimi środkami przeznaczanymi na ten cel.

Program „Kreatywna Europa” wspiera wspólne dziedzictwo kulturowe poprzez promowanie międzynarodowych projektów w dziedzinie kultury, takich jak wspólne działania, platformy i sieci współpracy czy projekty w dziedzinie przekładu literackiego.

Środki z programu „Kreatywna Europa” są (obok nakładów krajowych) dodatkowym zastrzykiem finansowym, dzięki któremu można wspierać europejskie kino, ulepszać dystrybucję nowych filmów i zwiększać konkurencyjność sektora audiowizualnego. Jako przykład tego, że działania w skali Unii mogą być skuteczniejsze niż na poziomie krajowym, posłużyć mogą między innymi jednolity rynek mediów audiowizualnych oraz program na rzecz bezpieczniejszego internetu, którego celem jest ochrona dzieci w całej UE.

Wiele regionów i miast jest dowodem na to, że sektor kultury i sektor kreatywny mogą zwiększyć ich konkurencyjność i pomóc w tworzeniu nowych miejsc pracy. Dlatego też w ramach polityki regionalnej Unia Europejska wspiera strategiczne inwestycje w kulturę i sektor kulturalny i kreatywny.

Kontekst

Współpraca gwarancją lepszych wyników

Aby osiągnąć wyznaczone cele, działania UE opierają się na współpracy między wszystkimi zainteresowanymi stronami: krajami UE, regionami, organizacjami kulturalnymi i innymi podmiotami działającymi w tym obszarze.

Na przykład działania oddolne w dziedzinie turystyki kulturalnej, regeneracja ważnych z punktu widzenia kultury obszarów miejskich, finansowanie dystrybucji niezależnych produkcji filmowych – wszystkie te projekty łatwiej realizować, kiedy organizacje funkcjonujące na różnych poziomach połączą swoje siły i zasoby.

Współpraca w dziedzinie kultury: ramy polityczne

Europejska agenda kultury (ustanowiona w 2007 r.) wspiera:

- różnorodność kulturową i dialog międzykulturowy
- propagowanie kultury w celu pobudzania kreatywności
- kulturę jako element stosunków zewnętrznych UE.

Od 2007 r. władze krajowe, instytucje unijne i przedstawiciele sektora kultury w Europie ściśle ze sobą współpracują, aby realizować te cele. Władze krajowe mogą wyznaczać ekspertów, którzy w ramach ogólnoeuropejskich grup roboczych omawiają rozwiązania, które sprawdziły się w różnych krajach i regionach, oraz nowe sposoby współpracy w kwestiach priorytetowych. Dyskusje odbywają się w ramach tzw. otwartej metody koordynacji, która opiera się na dobrowolnej współpracy administracyjnej między państwami członkowskimi.

Komisja regularnie wymienia poglądy i informacje z organizacjami w sektorze kultury, aby skorzystać z ich doświadczeń. Ten **zorganizowany dialog** dotyczy m.in. kwestii takich jak: branża kultury i branża twórcza, dialog międzykulturowy, dziedzictwo kulturowe i dostęp do kultury.

Ponadto w Europie istnieje wiele niezależnych organizacji zajmujących się ochroną i promocją kultury. Na przykład w dziedzinie dziedzictwa kulturowego wiele z nich działa pod auspicjami Europa Nostra. W skład tej europejskiej federacji, która działa na rzecz ochrony dziedzictwa kultury z myślą o przyszłych pokoleniach, wchodzi około 250 organizacji pozarządowych i nienastawionych na zysk, do których należy w sumie ponad 5 mln osób – specjalistów i wolontariuszy.

Dzięki Komisji Europejskiej zainteresowane strony i decydenci co dwa lata mają możliwość spotkania się i przedyskutowania najważniejszych zagadnień dotyczących sektora kultury w ramach Europejskiego Forum Kultury.

Unia Europejska wspiera współpracę kulturalną z krajami trzecimi oraz z organizacjami regionalnymi i międzynarodowymi. Od czasu przyjęcia Europejskiej agendy kultury, kulturę w coraz większym stopniu postrzega się jako strategiczny czynnik, który ma znaczenie polityczne, społeczne i gospodarcze, i który przyczynia się do realizacji celów polityki zewnętrznej UE.

Unia Europejska jest stroną Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego z 2005 r. Różnorodność kulturowa stanowi ważny element jej działań zewnętrznych. UE stara się również odgrywać większą i aktywniejszą rolę w dziedzinie kultury na arenie międzynarodowej.

Najlepsze pomysły rodzą się na skrzyżowaniach kultur.

Współpraca na rzecz sektora audiowizualnego

Na poziomie krajowym: państwa UE wspierają krajowy sektor audiowizualny na różne sposoby dzięki środkom pochodzącym z podatków krajowych, przedsprzedaży praw kanałom telewizyjnym, a w niektórych przypadkach z funduszy loterii. W każdym kraju istnieje instytut sztuki filmowej lub podobna organizacja wspierająca produkcję filmową

Istnieją unijne przepisy, które gwarantują takie same warunki konkurencji dla filmów z różnych krajów UE. Na przykład pomoc ze środków krajowych nie może z reguły przekroczyć 50 proc. kosztów produkcji.

Niezależne organizacje: w całej UE istnieje wiele organizacji, które dążą do zwiększenia konkurencyjności sektora audiowizualnego i pobudzenia jego dynamiki. Są to na przykład europejska sieć promocji filmów oraz Europejska Akademia Filmowa (EFA).

Europejska sieć promocji filmów to sieć organizacji zawodowych z 34 krajów europejskich promujących europejskie kino i artystów na całym świecie.

Europejska Akademia Filmowa liczy 3 tys. członków, z których wszyscy są zawodowo związani z filmem. Akademia organizuje warsztaty, konferencje i inne wydarzenia, które mają na celu promowanie europejskiej kultury filmowej. Najbardziej znanym wydarzeniem organizowanym co roku przez EFA jest Europejska Nagroda Filmowa. Nagrody przyznawane są w 21 kategoriach (m.in. najlepszy film europejski, najlepszy reżyser, najlepsza aktorka i najlepszy aktor), a ich rozdanie jest prawdziwym świętem europejskiego kina.

Udział obywateli w kulturze – konkursy, nagrody i wyróżnienia

Aby cele w postaci integracji społecznej, wzajemnego szacunku oraz wzrostu gospodarczego mogły zostać osiągnięte z pomocą przemysłu audiowizualnego, obywatele z całej UE muszą mieć możliwość uczestnictwa w kulturze i realizowania swojego prawa do ekspresji w formie audiowizualnej.

NAGRODA UNII EUROPEJSKIEJ PRZYZNAWANA W DZIEDZINIE ARCHITEKTURY WSPÓŁCZESNEJ:

architektura, która ułatwia nam życie dzięki inteligentnym rozwiązaniom i uprzyjemnia nam je poprzez swoje walory estetyczne, oddziałuje na nasze życie codzienne na poziomie społecznym, kulturowym i środowiskowym. Nagroda UE w dziedzinie architektury współczesnej, czyli nagroda im. Miesa van der Rohe, przyznawana jest twórczym i innowacyjnym europejskim architektom. Jest to najbardziej prestiżowe europejskie wyróżnienie w dziedzinie architektury.

EUROPEJSKA NAGRODA W DZIEDZINIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO:

na kulturowe dziedzictwo Europy składają się najrozmaitsze obiekty – zabytki architektury, budynki przemysłowe, dzieła sztuki, zabytkowe ogrody i wiele innych. Europejska nagroda w dziedzinie dziedzictwa kulturowego, znana również jako nagroda Europa Nostra, jest przyznawana co roku za najlepsze projekty związane z ochroną zabytkowych obiektów, badania naukowe w tej dziedzinie oraz promowanie dziedzictwa kulturowego Europy.

© Stefan Baumann

Park archeologiczny Carnuntum – znak dziedzictwa europejskiego 2014.

Dzięki konkursom młode talenty zdobywają publiczność również za granicą – European Border Breakers Awards 2014.

NAGRODA UNIJNEGO PROGRAMU „MEDIA”: nagroda przyznawana jest od 2012 r. za najlepszy film, który ma szansę odnieść sukces kasowy, i który ubiegał się o wsparcie z programu „MEDIA”. Scenarzysta i producenci zwycięskiego filmu otrzymują nagrodę podczas festiwalu filmowego w Cannes.

NAGRODY EUROPEAN BORDER BREAKERS: najlepszym świadectwem różnorodności kulturowej w Europie jest aktywność młodych muzyków. Nagrody European Border Breakers Awards (EBBA) trafiają do rąk artystów, których debiutancki album odniósł sukces komercyjny poza granicami kraju, w którym został wyprodukowany. Konkurs jest prawdziwym świętem europejskich młodych talentów, dla których może być przepustką do kariery międzynarodowej.

EUROPEJSKA NAGRODA LITERACKA: celem Europejskiej Nagrody Literackiej jest zwrócenie uwagi na jakość i różnorodność współczesnej literatury europejskiej poprzez promowanie obiegu literatury w Europie oraz pobudzanie zainteresowania czytelników dziełami literackimi z innych krajów. Wydawcy mogą również ubiegać się o dotacje na tłumaczenia książek nagrodzonych w ramach programu „Kreatywna Europa”.

ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO: znak dziedzictwa europejskiego wyróżnia obiekty mające szczególne znaczenie dla integracji europejskiej, które symbolizują jej ideały, wartości i historię. Znak przyznawany jest obiektom odgrywającym istotną rolę w historii i przyczyniającym się do przybliżenia obywatelom UE projektu europejskiego.

Czym zajmuje się UE

Wsparcie dla sektora kultury – program „Kreatywna Europa”

Program „Kreatywna Europa” powstał w oparciu o sukces, jaki odniosły programy „Kultura”, „MEDIA” i „MEDIA Mundus”.

Ma on na celu wzmocnienie sektora kulturalnego i kreatywnego w UE.

Program pomaga chronić i promować europejską różnorodność kulturową i językową oraz bogactwo kulturowe. Pomaga również osiągnąć cele UE w zakresie inteligentnego, trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego oraz wspiera sektor kultury i branżę twórczą w dostosowaniu się do rewolucji cyfrowej i globalizacji. Pomaga w znalezieniu nowych możliwości, dotarciu na nowe rynki i do nowych odbiorców.

Program finansuje projekty, które docierają do milionów ludzi i organizacji, np. filmowców, dystrybutorów, agentów sprzedaży, miłośników kina, artystów, pracowników sektora audiowizualnego i kulturalnego, wydawców książek i czytelników.

Program wspiera:

- międzynarodowe projekty współpracy między organizacjami działającymi w sektorze kulturalnym i kreatywnym zarówno w UE, jak i poza jej granicami
- sieci pomagające branży kulturalnej i twórczej działać poza granicami swojego kraju i wzmacniające ich konkurencyjność
- tłumaczenia i promocję europejskich utworów literackich
- platformy operatorów kultury pomagające początkującym artystom i promujące europejskie twory z dziedziny kultury i sztuki
- budowanie potencjału dla osób pracujących w sektorze audiowizualnym
- produkcję filmów fabularnych i animowanych, kreatywnych filmów dokumentalnych i gier wideo dla europejskiego kina, telewizji i innych platform
- szkolenia i rozwój zawodowy pracowników sektora audiowizualnego

- dystrybucję i sprzedaż utworów audiowizualnych w Europie i poza jej granicami

- festiwale filmowe promujące filmy europejskie
- międzynarodowe koprodukcje filmowe

- edukację filmową i wzrost zainteresowania filmami europejskimi poprzez organizację różnorodnych wydarzeń.

Od 2016 r. program „Kreatywna Europa” będzie dysponować także nowym instrumentem w formie gwarancji finansowych o łącznej kwocie 121 mln euro.

Inne programy UE także wspierają sektor kultury i branżę kreatywną:

- „Erasmus+” wspiera rozwój umiejętności poprzez edukację i szkolenia, poszerzanie wiedzy i nawiązywanie współpracy dzięki tzw. sojuszom na rzecz wiedzy oraz sojuszom na rzecz umiejętności sektorowych
- „COSME” (unijny program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)) wspiera przedsiębiorczość oraz dostęp MŚP do finansowania i rynków
- program „Horyzont 2020” wspiera badania i innowacje w dziedzinie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Od 2007 r. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na ochronę i konserwację zabytków kultury przeznaczono 3,3 mld euro, na rozwój infrastruktury kulturalnej – 2,2 mld euro, a na wsparcie dla usług w dziedzinie kultury 555 mln euro. Kolejnych 150 mln euro przeznaczono na kulturę, począwszy od 1998 r., za pośrednictwem unijnych programów ramowych w zakresie badań i rozwoju technologicznego.

Dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych

Gdyby każdy kraj Unii Europejskiej stosował inne przepisy dotyczące telewizji, trudno byłoby odbierać programy transmitowane z innych krajów Unii. Dlatego w 1989 r. UE przyjęła dyrektywę o telewizji bez granic, w której określono zestaw minimalnych wymogów obowiązujących w całej Unii.

*Sieć „Europa Cinemas”
wspiera europejskie kino.*

Telewizja z dostępem do internetu oraz nowe metody rozpowszechniania treści audiowizualnych stawiają organy regulacyjne przed nowymi wyzwaniami, jak na przykład ochrona dzieci i młodzieży przed nieodpowiednimi programami i walka z podżeganiem do nienawiści, przy jednoczesnym zagwarantowaniu swobody wypowiedzi.

W 2007 r. dyrektywa o telewizji bez granic została zaktualizowana i od tej pory nosi nazwę dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych¹. Dyrektywa ta została ujednolicona 2010 r. Swoim zakresem obejmuje wszystkie audiowizualne usługi medialne – tradycyjną telewizję (tzw. usługi linearne) oraz wideo na żądanie (tzw. usługi nielinearne) – oraz określa szereg wymogów ogólnych. Wymogi te obejmują identyfikację dostawcy usług medialnych, zakaz nawoływania do nienawiści, dostępność dla osób niepełnosprawnych, środki na rzecz wspierania utworów europejskich i wymogi jakościowe dotyczące informacji handlowych, sponsoringu i lokowania produktu.

Jednak w dyrektywie o audiowizualnych usługach medialnych uwzględniono stopień kontroli usług przez użytkowników, a zatem przewidziano różne podejście do usług liniarnych i usług na żądanie (VoD). Usługi na żądanie podlegają nieco mniej surowym regulacjom, ze względu na ich stosunkowo niewielki wpływ na społeczeństwo.

Tradycyjne usługi telewizyjne podlegają bardziej rygorystycznym wymogom, w szczególności jeśli chodzi o reklamę, ochronę nieletnich oraz promocję i dystrybucję utworów europejskich.

Jeśli chodzi o promocję utworów europejskich, zasady nadawania programów telewizyjnych wymagają, aby większość łącznego czasu nadawania zarezerwowana była dla utworów europejskich różnych gatunków. Nadawcy muszą także zarezerwować co najmniej 10 proc. czasu nadawania lub budżetu programowego dla utworów europejskich wyprodukowanych przez niezależnych twórców. W przypadku wideo na żądanie, państwa członkowskie mają większą swobodę wyboru sposobu promowania produkcji europejskich – na przykład mogą określić procentowy udział utworów europejskich w katalogach, zagwarantować, że utwory te pojawią się w widocznym miejscu lub nałożyć na dostawców usług VoD obowiązek kontrybucji finansowej przeznaczonej na wspieranie produkcji europejskich lub zakup praw autorskich do nich.

W każdym razie na mocy dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych zasada kraju pochodzenia ma teraz zastosowanie do wszystkich audiowizualnych usług medialnych. Oznacza to, że tego typu usługi muszą być zgodne z przepisami obowiązującymi w kraju, w którym ich dostawca ma siedzibę. Za egzekwowanie tych przepisów odpowiadają państwa członkowskie.

W maju 2012 r. Komisja przedstawiła swoje pierwsze sprawozdanie na temat stosowania dyrektywy. Ponieważ zjawisko konwergencji tradycyjnych mediów i internetu przybiera na sile, Komisja ogłosiła konsultacje społeczne, aby dowiedzieć się, jak może się ono przyczynić do wzrostu gospodarczego, innowacji i różnorodności kulturowej oraz jakie korzyści może przynieść konsumentom. Konsultacje oparto na zielonej księdze pt. „Przygotowanie do nadejścia w pełni zintegrowanych mediów audiowizualnych: wzrost gospodarczy, twórczość i wartości”. Zakończyły się one jesienią 2013 r.; następnie opublikowano uwagi będące ich wynikiem, jak również streszczenie i przegląd udzielonych odpowiedzi. Ocena sprawności regulacyjnej dyrektywy zaplanowano na 2015 r. w ramach programu REFIT.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych) (Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1).

Europejskie Stolice Kultury

Od niemal 30 lat miasta z całej Europy rywalizują o prestiżowy tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. Tytuł ten może dać miastu, które je zdobyło, nowy impuls do kreatywnego rozwoju, pomóc w pozyskaniu nowego grona odbiorców kultury i ułatwić lokalnym organizacjom społecznym nawiązywanie kontaktów w Europie i na całym świecie. Może także dać miastu niepowtarzalną okazję do innowacji, zmiany swojego wizerunku lub zdobycia popularności za granicą. To z kolei pozytywnie wpływa na rozwój turystyki i prowadzi do nowych inwestycji.

Inicjatywa ta może również przyczynić się do integracji społecznej i dialogu międzykulturowego, np. dzięki specyficznym programom pomocowym i skutecznemu wykorzystaniu działalności wolontariuszy.

Jednak przede wszystkim dzięki licznym imprezom organizowanym przez miasta noszące tytuł Europejskiej Stolicy Kultury mieszkańcy UE i krajów spoza UE mają szansę odkryć różnorodność kulturową naszego kontynentu, nasze wspólne korzenie, historię i wartości.

„Europejskie Stolice Kultury są wyraźnym przykładem zaangażowania UE w kwestię różnorodności kulturowej i tego, jak kultura może jednoczyć ludzi w całej Europie. Pokazują one, że kultura jest źródłem dynamizmu, kreatywności i integracji społecznej, która ma ogromne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju w europejskich miastach i regionach”.

José Manuel Barroso,
przewodniczący Komisji Europejskiej

Pokazy uliczne w szwedzkim Umeå – jednej z Europejskich Stolic Kultury w 2014 r.

EUR-TEXT – Powrót do przyszłości

Projekt EUR-TEXT łączy muzyków, projektantów mody i artystów wizualnych z Francji, Malty, Czech i Polski. Celem jest połączenie nowoczesnej ekspresji i europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Projekt ma celu stworzenie dialogu między przeszłością i przyszłością dzięki różnego rodzaju imprezom, takim jak np. pokaz mody inspirowany klasycznymi dziełami sztuki, IX symfonia Schuberta wykonana na instrumentach z epoki czy wystawa dzieł sztuki inspirowanych modą.

Kuźnia Talentów na festiwalu Berlinale

Co roku przez sześć dni na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Berlinie spotykają się młodzi twórcy filmowi z całego świata, aby dzielić się doświadczeniami i uczyć się od specjalistów. Co roku w Berlinie 300 młodych utalentowanych reżyserów, producentów, kompozytorów i młodych krytyków filmowych ma okazję wziąć udział w warsztatach. Celem jest zatarcie różnic między kulturami i nawiązywanie kontaktów między młodymi, obiecującymi filmowcami a znanymi ekspertami z tej branży. Kuźnia Talentów finansowana jest w dużej mierze w ramach podprogramu „MEDIA” – „Kreatywna Europa”.

„Operacja kino”

Za pośrednictwem projektu „Operacja kino” w ramach programu „Kreatywna Europa” rozpowszechniane są filmy na obszarach Bałkanów i Turcji, gdzie nie istnieją kina, i zachęca się władze lokalne do wspierania wielofunkcyjnych sal kinowych przystosowanych do odtwarzania filmów w wersji cyfrowej w miejscowych ośrodkach kultury.

Organizatorzy festiwali filmowych w Siedmiogrodzie, Sofii, Sarajewie i Stambule zorganizowali na tych obszarach nagłośnione w mediach pokazy około 15 filmów fabularnych.

Operacja kino – projekcje filmów w najdalszych zakątkach Europy.

„Zentropa” – niezależny producent filmowy

Tacy reżyserzy jak Lars von Trier czy Susanne Bier, podobnie jak kilka innych znanych postaci, zwykle mają szansę na uzyskanie środków finansowych na swoje projekty i nie potrzebują do tego pomocy programu „MEDIA”. Aby jednak dobrze zapowiadający się młody filmowiec mógł trafić do grona najlepszych, potrzebne są mu pieniądze na realizację swoich projektów.

Program „MEDIA” w znacznym stopniu wspiera firmę producencką Zentropa, która ma siedzibę w Danii. Kiedy powstawała na początku lat 90. XX wieku, otrzymała duże wsparcie, dzięki któremu była w stanie funkcjonować przez pierwszych kilka lat.

Anders Kjærhauge, kierownik administracyjny, wyjaśnia: „Ponieważ wtedy nikt w Danii nie wierzył, że Zentropa ma sens, wsparcie z programu »MEDIA« zapewniło firmie przetrwanie”.

Najlepszym dowodem na to, że Zentropa ma sens, są słowa reżyserów uczestniczących w programie. Susanne Bier, reżyser filmu „W lepszym świecie”, który w 2011 roku zdobył Oscara dla najlepszego filmu nieanglojęzycznego, mówi: „W czasach globalizacji odczuwamy potrzebę, by w wielu kwestiach Europa mówiła jednym głosem. Dotyczy to również wymiany kulturalnej i właśnie z myślą o niej należy wspierać ideę programu MEDIA”.

„Zentropa i program »MEDIA« powstały w tym samym czasie, na początku lat 90. Dorastaliśmy razem, najpierw jako robiące wszystko z entuzjazmem dzieci, potem jako nastolatki, które nie zawsze mają takie samo zdanie, ale są gotowe wysłuchać, co ma do powiedzenia druga strona, bo mamy ten sam cel, czyli produkowanie dobrych europejskich filmów. Teraz jesteśmy dwudziestolatkami, którzy mają już na koncie mnóstwo fantastycznych filmów, duże doświadczenie, którym warto dzielić się z innymi, oraz nadzieję na to, że będzie nam dane razem się zestarzeć!”

Anders Kjærhauge,
kierownik administracyjny Zentropy

Perspektywy: co przyniesie przyszłość

Ważne jest, żeby obywatele uczestniczyli w kształtowaniu koncepcji kultury europejskiej. Aby różnorodność kulturowa Europy przynosiła wymierne korzyści gospodarcze, a współistnienie różnych kultur było oparte na wzajemnym szacunku i porozumieniu, w działaniach na wszystkich szczeblach uwzględnić należy lepszy dostęp do kultury i edukacji oraz wspieranie produkcji kulturalnej i udziału obywateli w kulturze. W czasach braku stabilności gospodarczej i w obliczu globalizacji konieczne jest, aby rozwiązać te kwestie.

Ku cyfrowej przyszłości

Technologie cyfrowe mają ogromny wpływ na to, w jaki sposób korzystamy dzisiaj z mediów. W związku z tym modernizowane są formy dystrybucji, a w coraz większej liczbie sal kinowych dostępne są projektorcy cyfrowe.

Miliony Europejczyków oglądają swoje ulubione serie telewizyjne na smartfonach w drodze do pracy, w domu surfują po internecie na ekranach telewizorów albo zamieszczają w sieci własne materiały. W Europie mamy obecnie ponad 40,4 mln odbiorników przystosowanych do odbioru telewizji hybrydowej – do 2016 r. mogą się one znaleźć w większości domów w UE. Tego rodzaju nowe usługi telewizyjne powodują, że zanikają granice między konsumentami, mediami i internetem.

Europejski sektor kulturalny i kreatywny jest uważany za siłę napędową transformacji cyfrowej. Oferuje obywatelom UE nowe sposoby odkrywania treści cyfrowych i umożliwia im udział w ich tworzeniu. Priorytetem Komisji Europejskiej jest wzmocnienie wiodącej roli Europy w tworzeniu wysokiej jakości treści, przy jednoczesnym zachowaniu przewagi konkurencyjnej europejskiego sektora kulturalnego i kreatywnego w środowisku cyfrowym.

Program „Kreatywna Europa” ma na celu wspieranie sektora kultury i sektora kreatywnego, tak aby w pełni wykorzystywały możliwości wynikające z cyfryzacji.

W związku z tymi zmianami na plan działania dotyczący rozpowszechniania europejskich filmów w dobie cyfryzacji przeznaczono 2 mln euro. Projekt ma na celu:

- poprawę warunków rozpowszechniania europejskich filmów w UE
- zwiększenie liczby widzów na świecie, którzy obejrzą europejskie filmy, czyli poszerzenie grupy odbiorców
- umożliwienie podmiotom działającym w sektorze oraz politykom utrzymania wiodącej pozycji dzięki przygotowaniu ich na zmiany, które będą miały wpływ na platformy dystrybucji.

Nie wiemy, co przyniesie przyszłość, ale sektor kreatywny może się do niej przygotować.

Dostęp do finansowania

Małe i średnie przedsiębiorstwa w branży artystycznej i filmowej potrzebują pieniędzy, aby rozwijać swoją działalność, tymczasem większości z nich trudno jest uzyskać kredyty bankowe.

Od 2016 r. stopniowo wprowadzany będzie instrument finansowy dla sektora kultury i sektora audiowizualnego w celu ułatwienia MŚP dostępu do finansowania. Zostanie uruchomiony również system rozwijania zdolności MŚP, który będzie oferował kredytodawcom fachowe doradztwo w celu zwiększenia ich wiedzy na temat sektora kultury.

Poszerzenie grona odbiorców

Innym celem programu „Kreatywna Europa” jest wspieranie nowych sposobów umożliwiających pozyskanie trwałego grona odbiorców europejskich dzieł kultury.

Osiągnięcie tego celu jest związane z wieloma czynnikami o charakterze kulturalnym, społecznym i gospodarczym oraz zakłada:

- pozyskanie nowych odbiorców
- pogłębianie relacji z obecnymi odbiorcami
- dywersyfikację odbiorców
- rozwijanie współpracy europejskiej w dziedzinie umiejętności korzystania z mediów.

Więcej informacji

Osoby zainteresowane kulturą i mediami znajdą więcej informacji na stronach:

- ▶ **„Kreatywna Europa” – program ramowy Komisji Europejskiej dla sektora kultury i mediów:**
<http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe>
- ▶ **Na pytania na temat Unii Europejskiej odpowie serwis Europe Direct: 00 800 6 7 8 9 10 11,**
<http://europedirect.europa.eu>

